

S. Sayısı : 66

Teşviki sanayi kanununa müzeyyel 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesinin tefsiri hakkında Başvekâlet tezkere-si ve İktisad, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/61)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı 6/2850

22-X-933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

28-mayıs-1927 tarih ve 1055 numaralı Teşviki sanayi kanununa müzeyyel 2261 numaralı kanunun muvakkat maddesinin tefsiri hakkında Gümrük ve İhissarlar vekilliğinden yazılan 17-X-933 tarih ve 575-1026 sayılı tezkere suruti leffen arz ve takdim olunmuştur.

Bu işin tefsir yolu ile bitirilmesine ve sonunun bildirilmesine müsaade buyurulmasını rica ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Gümrük ve ihissarlar vekilliği Hukuk müşavirliğini 575, 1026 sayılı ve 17 - X - 1933 tezkere suretidir

Yüce Başvekilliğe

1 — 1055 numaralı teşviki sanayi kanununun 9 neu maddesile, smâi müesseselere aid olup memleket dahilinde bulunmayan veya kâfi miktarda istihsal veya imal edilmeyen:

- a) Bu müesseselerle müstemilâtın tesis, inşa ve tevşilerine muktazi her nevi inşaat malzemesi,
- b) Bu müesseselerin imalâtına ve mamulâtın zurufuna muktazi mevaddı iptidaiye,
- c) Bu müesseseler için lüzumu olan her nevi makine ve alât, bunların yedek parçaları,
- d) Bu müesseselere aid olarak vücede getirilecek nakliye, tahmil ve tahliye kuvvei muharrike istihsal ve nakil ve tesisatına muktazi bileümle malzeme ve vesaiti muharrike ve mütcharrike, nin gümrük ve duhuliye resimlerinden muafiyeti kabul edilmiştir.

2 — 14 - VII - 933 tarihinde meriyete geçen sanayi kredi bankası teşkili hakkındaki 2064 numaralı kanun 1055 numaralı kanunun 9 neu maddesinin a, c, d fıkralarında yazılı muafiyetleri kaldırmıştır.

3 — 1 - VI - 933 tarihinde meriyete giren 2261 numaralı kanun ise, bu muafiyetleri tekrar kabul etmekte ve muvakkat maddesile (... tahsil edilmiş gümrük resimleriyle muamele vergilerinin bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren üç ay zarfında ahashama red ve bunlardan teminat mukabili gümrüklere geçirilmiş olanların teminatlarının iade edilmesini) emreylemektedir.

Bu üç aylık müddetin, alınmış olan paraların bir an evvel hak sahiblerine verilmesini temin için konulmuş olduğu maddenin (red ve iade olunur) tarzında, yani reddedecek, olanların vazifelerini tayin eder şekilde yazılmasından anlaşılmaktadır.

Müddetler, kimin ve hangi tarafın lehine konulursa ondan o tarafın istifade etmesi tabiidir. İdarenin, muayyen bir müddet içinde tamamen iadesine kanunen mecbur olduğu paraları, bu müddet içinde - yine kendisine taallük eden sebeplerle - red ve iadeye imkân bulamaması, hak sahipleri aleyhinde bir hukuk vaziyeti doğuramamak icab ederse de kanunun iadeyi müddetle tak-

yid etmiş olmasına göre, müddetten sonra yapılacak red muamelelerinin 2261 numaralı kanunun muvakkat maddesine aykırı olacağı mütaleası da varid olmakta ve hususile bu kaydın, Hazine'nin uzun müddet red mütalebelerine maruz kalmaması için konmuş olduğu muhtemel görülmektedir.

Maruz mütalea ve mülâhazalar, kanunun tatbıkında tereddüd doğurmuş olduğundan kanun yapının hakikî maksadının ne olduğunun tefsir yolu ile hallettirilmesine yüce müsaade ve delâletlerini arz ve rica ederim efendim.

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Karar No. 4

Esas No. 3/61

31 - III - 1935

Yüksek Reisliğe

28 Mayıs 1927 tarih ve 1055 sayılı teşviki sanayi kanununa ekli 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesinin tefsiri hakkındaki Başvekâlet tezkeresinin geçen içtima devresinde encümenlerce tetkik ve müzakeresi bitirilememiştir. Bu kere dahili nizamnamenin icablarına göre yeni Meclis tarafından tetkik ve bir karara bağlanması Hükümet tarafından istenmekle mezkûr tezkere yeniden encümenimize havale edilmiştir.

1055 sayılı kanunun 9 ncu maddesinin A. C. D. fıkralarına aid hükümler 2064 sayılı sanayi kredisi bankası kanunu ile hükümden kaldırılmış iken sonradan İcra Vekilleri Heyetince yapılarak gönderilib Yüksek Meclisin kabul ettiği 2261 sayılı kanunun Hükümetten gelen ilk şeklinde evvelce kaldırılan bu hükmün kaldırıldığı tarihten muteber olmak üzere yeniden iadesi teklif olunmuştur.

Bundan maksad ise kaldırma ile iade arandığında geçen zaman içinde alınan gümrük parası ile muamele vergisinin geri verilmesini temin idi. Bundan evvel İktisad encümeninin 2261 sayılı kanuna aid mazbatasında da yazıldığı veçhile encümen Hükümetin alınan paranın geri verilmesi hususundaki isteğine iştirak etmiş, ancak geri verme işi muvakkat mahiyette bir muamele olduğundan kanunun devamlı hükümleri arasında bulunmasını uygun bulmayarak kanuna muvakkat bir madde halinde yazılmasını daha münaşib görmüştür.

Bu maddeyi yazarken, parayı geri verme işinin uzamasına meydan bırakmamak için maddeye (Üç ay zarfında red ve iade olunur) kaydinin eklenmesini alâkadarların menfaatlerine uygun bulmuştur.

Yoksa tefsir tezkeresinin sonunda yazıldığı gibi üç ay içinde her hangi bir sebeble geri verilmeyen gümrük parası ve muamele vergisinin Hazineye kalacağı, ne esas lâihayı yapıp gönderen Hükümet tarafından, ne de kanuna bu muvakkat maddeyi ekleyen encümen tarafından düşünülmüş değildir. Bununla beraber tatbikatta tereddüd uyandıran bu üç ay kaydinin yukarıda da söylendiği gibi işi çabuk yapmak için konmuş bir hüküm olduğunu anlatmak düşüncesiyle encümenimiz bu kaydın tefsirini muvafık bulmuş ve bu maksadla aşağıdaki tefsir fıkrasını yazarak Yüksek Heyetin tasvibine sunmaya karar vermiştir.

Havalesi mucibince Maliye ve Bütçe encümenlerine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad E. Reisi	M. M.	Kâtib
Tekirdağ	Giresun	Niğde
Ş. Kesebir	İ. Sabuncu	Dr. R. Ferid Talay
Aza	Aza	Aza
Gümüşane	A. Karahisar	Gazî Anteb
Edib Servet Tör	Berc Keresteci Türker	B. Kaleli
Aza	Aza	
Seyhan	İzmir	
Esmâ Nayman	Benal N. İştâr	

28 Mayıs 1927 ve 1055 sayılı teşviki sanayi kanununa ekli 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesine aid tefsir fıkrası

28 Mayıs 1927 tarihli ve 1055 sayılı teşviki sanayi kanununa ekli 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesinde yazılı (Üç ay zarfında aştahına red ve bunlardan teminat mukabili gümrüklerce imrar olunanların teminatları iade olu-

nur) fıkrasındaki müddet kaydi:

Red veya iade muamelesinin süratle notice-lendirilmesine matuf olup bu müddet içinde red ve iade edilmeyenlerin artık iade ve tediye edilemeyecekleri manasını tazammun etmez.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 13
Esas No. 3/61

6 - IV - 1935

Yüksek Reisliğe

1055 sayılı teşviki sanayi kanununa ek 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesindeki müddet hakkında Başvekâletten gelib, geçen içtima devresinde İktisad ve Maliye encümenlerince müzakereden sonra seçimin yenilenmesi üzerine tekrar İktisad encümenince müzakereden sonra encümenimize verilen tefsir isteği tetkik ve müzakere olundu.

2261 sayılı kanunun muvakkat birinci maddesile üç ay içinde iadesi icab eden paralar bir Devlet geliri olmayıp 2064 sayılı kanunla sanayi erhabı menfaatine bir banka kurulmak üzere alıkonulan miktardır. 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesine konulan üç ay müddet bu paraların iadesinin tacil edilmesi esasına dayan-

maktadır. Bu müddetin geçmesi hakkı iptal mahiyetinde olmadığını gören encümen, evvelce olduğu gibi, İktisad encümeninin mütalealarına katılarak tefsir fıkrasını aynen kabul etmiştir.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtib
Günüşane	Isparta	Çankırı
H. F. Ataç	Kamâl Ünal	M. Önsay
Aza	Aza	Aza
Bursa	Çankırı	Diyarbakır
Dr. G. Kahraman	S. Çölgeçen	Zülfü Tığrel
Aza	Aza	Aza
Diyarbakır	Kayseri	Manisa
Huriye Öviz	A. H. Arga	Tahir Hitit

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Karar No. 38
Esas No. 3/61

24 - IV - 1935

Yüksek Reisliğe

28 Mayıs 1927 tarih ve 1055 sayılı teşviki sanayi kanununa müzeyyel 2261 sayılı kanunun muvakkat maddesinin tefsirine dair olup Yüksek Meclise sunulan Başvekâletin 22 - X - 1933

tarih ve 6/2850 sayılı tezkeresi İktisad ve Maliye encümenlerinin mazbatalarile birlikte encümenimize verilmiş olmakla Gümrük ve inhisarlar vekili Rana Tarhan hazır olduğu halde okun-

du ve konuşuldu.

Meselenin esası:

1055 sayılı teşviki sanayi kanununun 9 ncu maddesinin A, C ve D fıkralarında yazılı oşya ve malzemenin gümrük resmi ile muamele vergisinden muafiyetine dair olan hükümler sanayi kredi bankası teşkili hakkındaki 2064 sayılı kanunla kaldırıldığı halde bu muafiyetler bilâhare 2261 sayılı kanunla tekrar kabul edilmekle beraber evvelce tahsil edilmiş olan gümrük resimleriyle muamele vergilerinin üç ay zarfında sahiblerine red ve iade edileceği bu kanunun muvakkat maddesinde tasrih edilmiş ise de tatbikatta zuhur eden bazı tereddüdlerin izalesi için mezkûr maddede bahsolunan üç ay kaydinin tefsiri istenilmesinden ibarettir.

Bahsi geçen muvakkat maddede yazılı üç ay kaydinin bu kanunun meriyetinden evvel tahsil edilmiş olan gümrük resimleriyle muamele vergilerinin en kısa bir zaman içinde ahabına verilmesini temin maksadile konduğu maddenin metninden sarahaten anlaşılmakta ve bu kaydın takyid manasını tazammun etmediğine ve üç ay içinde her hangi bir sebeble geri verilmeyen gümrük resmi ve muamele vergisinin Hazineye

kalacağına dair ismi geçen maddede bir kayid bulunmadığına göre bu gibi reddiyatın ne kadar zamanda yapılacağı ve müruru zaman müddetinin umumi hükümler dairesinde halledilmesi icab edeceğinden ister üç ay içinde, isterse bu müddetin hitamından sonra müracaat edilmiş olsun yapılacak muamele mevzu bahis vergi ve resimlerin umumi hükümler dairesinde sahiblerine red ve iadesinden ibaret olacağı ve metinden bundan başka bir mana çıkması ihtimali mevcut olmadığı neticesine varan encümenimiz ismi geçen maddenin tefsirine mahal görmemektedir.

Umumî heyetin tasvibine konmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Reis V.	M. M.	Kâtib
Isparta	Trabzon	İstanbul
Mükerrem Ünal	Sürrü Day	P. Öymen
Bayazıt	Çorum	Çorum
Ihsan Tar	Eyub Sabri Akgöl	M. Cantekin
Edirne	Erzurum	Gümüşane
P. Kallakçıran	A. Akyürek	D. Sakarya
İstanbul	Kastamonu	Malatya
S. Uraz	T. Çoşkun	O. Tuncer
Manisa		Sivas
Türkoğlu		Remzi Çiner